



Udruga za terapiju i aktivnosti
pomoću konja "Pegaz"
Put pod Rebar 10
Rijeka

Krila-terapijsko jahanje, udruga osoba
sa cerebralnom i dječjom paralizom
Gornji Bukovac 18a
Zagreb



Stručno savjetovanje
„*Novi izazovi u području terapijskog jahanja*“
Zagreb, 15. studeni 2014.

Zapisnik sa stručnog savjetovanja

Dana 15. studenog 2014., u Zagrebu je održano stručno savjetovanje na temu "Novi izazovi u području terapijskog jahanja". Savjetovanje su organizirali Udruga za terapiju i aktivnosti pomoću konja "Pegaz" iz Rijeke i Krila – terapijsko jahanje, udruga osoba s cerebralnom i dječjom paralizom iz Zagreba. Stručno savjetovanje održano je pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ive Josipovića.

Na savjetovanju je sudjelovalo 44 sudionika iz različitih organizacija. Stručni skup je započeo u 10:00 sati uvodnim govorom organizatora skupa te pozdravnom riječi povjerenice Ureda predsjednika za osobe s invaliditetom. Program skupa se nalazi u prilogu zapisnika.

U pozdravnom govoru, **Saša Tuksar**, predsjednik udruge Krila, pozdravio sve sudionike i govornike te ih zamolio za aktivno sudjelovanje u radu skupa, na jasan i koncizan način, pridržavajući se planiranih vremenskih okvira. G. Tuksar je u svom govoru zahvalio Centru za odgoj i obrazovanje Dubrava na srdačnom gostoprimstvu te predstavio gospođu Vesnu Škulić, povjerenicu Ureda predsjednika za osobe s invaliditetom.

Gđa **Vesna Škulić** je zahvalila na pozivu na stručno savjetovanje u ime Predsjednika Republike Hrvatske te je naglasila da je Predsjednik izrazio snažnu podršku radu ovog skupa. Gđa Škulić je naglasila da skup snažno podržava i u svoje osobno ime, da prepozna rehabilitacijsku, medicinsku i socijalnu važnost terapijskog jahanja te da se nada se da će se zaključci skupa uputiti i svim nadležnim tijelima, poput ministarstava te da je ovo jedan od prvih koraka da se Republika Hrvatska, po pitanju razvoja područja terapijskog jahanja, približi europskim i svjetskim trendovima.

Mirjana Stojnović, predsjednica udruge Pegaz, pozdravila je sve prisutne u ime udruge Pegaz, koja je inicijator stručnog savjetovanja, te naglasila da je izuzetno zadovoljstvo vidjeti da su se na poziv za sudjelovanje na ovakvoj vrsti stručnog savjetovanja odazvali predstavnici iz različitih dijelova Republike Hrvatske (Koprivnica, Varaždinske Toplice, Vrbovec, Daruvar, Đurđevac, Vinkovci, Sisak, Dugo Selo, Velika Gorica, Pula (Manjadvorci), Rovinj, Rijeka i Zagreb).

Gđa. Stojnović je istaknula da su na sudjelovanje u stručnom savjetovanju bili pozvani i predstavnici Vladinog ureda za udruge RH, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Ministarstva socijalne politike i mladih od čega je Vladin ured za udruge, zbog trenutno specifične situacije preseljenja ureda u novi prostor, izrazio žaljenje da se ne mogu odazvati pozivu na skup, no ponudili su mogućnost za buduću suradnju (na način da predstavljaju koordinatore inicijalnih sastanaka s ministarstvima). Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta je poslalo odgovor da, na žalost, trenutno nisu u mogućnosti sudjelovati u radu skupa no poslali su pisanu podršku organizaciji ovakvog stručnog savjetovanja, dok se Ministarstvo socijalne politike i mladih nije odazvalo na poziv.

Gđa. Stojnović je također navela je poziv za sudjelovanje te prezentiranje teme "Stanje terapijskog jahanja u RH" upućen predsjednici Hrvatskog saveza za terapijsko jahanje, koja se nije odazvala na poziv.

Prva tema stručnog savjetovanja odnosila se na predstavljanje zakonskih okvira koji se odnose na područje terapijskog jahanja, s naglaskom na najvažnijim promjenama zakona. Presentacije su održali **Mirela Despotović** i **Mladen Djurkinjak**, predstavnici Centra za civilne inicijative. U prezentacijama su predstavili najvažnije izmjene Zakona o udrugama te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Nakon prezentacija predstavnika Centra za civilne inicijative, **Mirjana Stojnović** je predstavila popis odabranih zakona koji su važni za područje terapijskog jahanja. Obzirom da se predstavnici nadležnih ministarstava nisu odazvali pozivu da predstave navedene Zakone na skupu, gđa. Stojnović je naglasila da je udruga Pegaz pripremila materijale sa sažetcima navedenih zakona, na način da su iz zakona izvađeni samo oni dijelovi koji se odnose za područje terapijskog jahanja, koje treba uvažavati i tražiti pomoć nadležnih institucija da pomognu urediti područje. Također je ponudila onima koji to žele, dostaviti sažetke odabranih područja iz Zakona na koja treba najviše obratiti pozornost.

Usljedila je rasprava u okviru koje su predstavnicima Centra za civilne inicijative postavljena tehnička pitanja oko načina vođenja registra (obveza upisa OIBa za sve članove, što sa stranim državljanima..) i statuta (potreba za navođenjem konkretnog imena i prezimena likvidatora u status udruge) na koja su predstavnici Centra odgovorili.

U okviru rasprave, naglašeno je da postoji podosta nedorečenosti i suprotnosti između Zakona o udrugama i Zakona o sportu, te da bi u području "terapijskog jahanja" trebalo razjasniti granicu između terapija i sporta. Takvo razdvajanje bilo bi od koristi za daljnji razvoj i napredak obje djelatnosti (i terapija i sporta).

Započela je rasprava o terminologiji koja se koristi u području, međutim obzirom da je to jedna od tema kasnijih prezentacija, sudionici su zamoljeni da tu raspravu nastave kasnije.

Druga tema stručnog savjetovanja bila je međunarodna suradnja i EU projekti. U okviru ove teme prezentacije su održali **Ratko Kovačić**, predsjednik Hrvatskog paraolimpijskog odbora i potpredsjednik Europskog paraolimpijskog odbora te **Luka Dobrović**, tajnik Sportskog saveza osoba s invaliditetom grada Rijeke i predsjednik komisije za EU fondove Hrvatskog paraolimpijskog odbora (u daljnjem tekstu: HPO).

Govornici su predstavili primjere projekata koje provodi Europski paraolimpijski odbor (u daljnjem tekstu: EPO), mogućnosti za suradnju HPO-a i EPO-a na europskim projektima, primjere provođenja EU projekata u području rada s osobama s invaliditetom u Hrvatskoj te mogućnosti financiranja nakon 2014. godine.

G. Dobrović je u više navrata naglasio da je veliki problem u RH što su administrativni kapaciteti udruga (broj zaposlenika, financijski kapacitet, stručne službe...) često premaleni za uspješno prijavljivanje i provođenje europskih projekata te da udruge trebaju čim prije početi ulagati u stručno osposobljavanje i zapošljavanje takvog kadra ili potražiti partnere koji su u mogućnosti biti nositelji takvih projekata.

G. Kovačić je naglasio da sport osoba s invaliditetom nije u dovoljnoj mjeri prepoznat u smislu financiranja, dok se u svijetu smatra važnim dijelom kako obrazovanja, tako i uvođenja u svijet rada pojedinca te da se u zemljama članicama EU (npr. Slovenija, Ujedinjeno Kraljevstvo...) velika sredstva ulažu u financiranje razvoja sporta. Također je naglasio da je sport osoba s invaliditetom uvršten u europske strategije razvoja i ulaganja, te da bi Republika Hrvatska trebala slijediti taj primjer. G. Kovačić je naglasio da bi u RH trebao postojati poseban program koji bi financijski podržavao razvoj sporta osoba s invaliditetom, a da načine financiranja sada treba tražiti kroz Europski socijalni fond.

Treća tema stručnog savjetovanja odnosila se na stanje terapijskog jahanja u Hrvatskoj. U okviru ove teme prezentacije su održale **Mirjana Stojnović**, predsjednica Udruge Pegaz te **Dragana Blažević**, voditeljica odsjeka psihosocijalne rehabilitacije i stanovanja i voditeljica TJ u Centru za rehabilitaciju Stančić.

Gđa. Stojnović je kroz prezentaciju dala pregled razvoja i dosadašnjeg stanja područja terapijskog jahanja u RH te kratak pregled edukacijskih mogućnosti u RH te na međunarodnom planu, kao i

prijedloge nužnih izmjena u području terapijskog jahanja. Gđa Blažević je na početku svoje prezentacije naglasila da je sredinom 90tih godina u RH naglo krenula ekspanzija usluga terapijskog jahanja te da su u praksi te programe najčešće provodile osobe s nedovoljnim stručnim znanjem i naglasila da su se posljedice takvog rada negativno reflektirale na najosjetljiviju skupinu korisnika, djecu s teškoćama u razvoju. Gđa. Blažević je naglasila da je iz tog razloga 2002. godine osnovan Hrvatski savez za terapijsko jahanje (u daljnjem tekstu: HSTJ) koji je počeo raditi na uvođenju pravila i standarda u području. U svojoj prezentaciji, gđa. Blažević je detaljno predstavila program osposobljavanja i stručnog usavršavanja voditelja jahanja za osobe s invaliditetom koje je pokrenuto na inicijativu HSTJ (2008. godine je po prvi put pokrenut program osposobljavanja), a provodjen putem HOA-e, koji se ne provodi već nekoliko godina, te istaknula potrebu pokretanja stručne edukacije za voditelje terapijskog jahanja u RH. U tom kontekstu je predstavila prof. dr. sc. Dubravku Ciliga sa Zavoda za opću i primijenjenu kineziologiju Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koja je sudionike stručnog skupa izvijestila da će u 2015. godini Kineziološki fakultet svojim studentima na 4. i 5. godini ponuditi izborni predmet "terapijsko jahanje" u fondu od 30 sati (15 predavanja, 15 vježbi).

Gđa. Blažević je pozdravila ovakvu inicijativu Kineziološkog fakulteta, no također je naglasila da je nužno urediti cijelu sustav za područje terapijskog jahanja u RH te otvoriti vrata za veću i bolju suradnju s fakultetima, nadležnim ministarstvima i drugim ustanovama.

U raspravi su postavljena pitanja kada će HSTJ ponovno pokrenuti program osposobljavanja, obzirom da u zadnjih nekoliko godina nije bilo mogućnosti upisa. Iz saveza nema za sada informacija po tom pitanju.

Postavljeno je pitanje struke i područja rada osoba koje su mogle upisati navedeno osposobljavanje. Gđa. Blažević je odgovorila da su osposobljavanje za voditelja terapijskog jahanja mogle upisati sve osobe sa završenom srednjom školom, neovisno o području rada i položenom A1 licencom dresurnog jahanja. Sudionici skupa su većinom iskazali nezadovoljstvo ovakvim načinom te istaknuli da bi osobe koje provode terapijsko jahanje morale imati završen fakultet odgovarajuće struke (fizioterapija, pedagogija, defektologija, psihologija itd...) te tek tada upisivati dodatno stručno osposobljavanje za terapijsko jahanje.

Otvorena je rasprava o samom pojmu terapijskog jahanja, gdje je postavljeno pitanje što se zapravo sve smatra terapijskim jahanjem, a što je to što udruge stvarno provode i nazivaju terapijskim jahanjem. Izraženo je mišljenje da pojam terapijsko jahanje uopće nije dobar i ne bi se trebao koristiti, s čim se većina sudionika skupa složila. Ponovno je naglašeno da se terapije trebaju odvojiti od sporta, da se treba u cijelom području razjasniti tko gdje što radi i što to zapravo znači.

Gđa Škulić, kao osoba koja je obolila od mišićne distrofije, je postavila pitanje tko je uopće u mogućnosti i tko ima nadležnost preporučiti i odrediti terapiju pomoću konja te pratiti napredak. Je li to nadležni liječnik, fizioterapeut, netko drugi? Odgovoreno je da uređeni sustav ne postoji i da ga treba postaviti i urediti. Jedan od odgovora je da bi u ovom slučaju, kao i u drugim sličnim slučajevima, liječnik specijalista u suradnji s educiranim hipoterapeutom trebao procijeniti indikacije i kontraindikacije za terapijsko jahanje te je naglašeno od strane predstavnika Hrvatskog društva hipoterapeuta da nitko tko nije stručan i tko nema formalnu edukaciju iz područja to ne smije raditi. Istaknuto je da u RH ni liječnici nisu u dovoljnoj mjeri educirani za specifično područje terapijskog jahanja (uz nekoliko iznimki poput dr. Ide Kovač iz Zagreba). Predstavnici Hrvatskog društva hipoterapeuta su naglasili da je izuzetno opasno ako se nestručne osobe preporučuju terapijsko jahanje jer za brojna stanja i dijagnoze postoje vrlo ozbiljne kontraindikacije te je samo sjedanje na konja može biti opasno za zdravlje pojedinca. No oni opet naglašavaju da takvi pojedinci mogu sudjelovati u nekim drugim aktivnostima koje uključuju rad s konjima koje mogu biti blagotvorne za psihičko zdravlje pojedinca, socijalizaciju i niz drugih pozitivnih učinaka.

U nastavku rasprave je naglašeno da se čak i u današnjoj raspravi miješaju pojmovi terapijskog jahanja i hipoterapije te da se prvo treba urediti terminologija u području te razjasniti što je što, a zatim tko se s čim može i treba baviti.

Četvrta tema stručnog savjetovanja bila je nova terminologija u području terapijskog jahanja. Presentaciju je održala **Mirjana Stojnović**, predsjednica Udruge Pegaz.

U prezentaciji je predstavljeno dosadašnje nazivlje i podjela područja koja se u RH najčešće koristi te je istaknuto da u RH zapravo ne postoji jasna definicija što pojam "terapijsko jahanje" znači i podrazumijeva. Predstavljena je nova podjela područja usvojena 2009. godine od strane Međunarodnog saveza za terapijsko jahanje (F.D.R.I.) te su predstavljene definicije za svaki od naziva. Prema ovoj podjeli, cijelo područje se može podijeliti na kategoriju "terapija pomoću konja" te kategoriju "aktivnosti pomoću konja", a obje kategorije se dijele u daljnje potkategorije te su jasno definirane. Kroz prezentaciju je također dan pregled pojmova i definicija iz područja "intervencija pomoću konja" koji se učestalo nalaze u europskoj i svjetskoj literaturi.

Na početku rasprave, gđi. Stojnović su upućene pohvale za stručnu i jasnu prezentaciju teme koja je već kroz dosadašnju raspravu na stručnom skupu istaknuta kao jedna od ključnih. Sudionici skupa su iskazali načelnu podršku novoj terminologiji, podjeli i definicijama predstavljenima kroz prezentaciju te su se složili da se u RH moraju uvesti promjene.

Tijekom rasprave, postavljeno je pitanje kolika je dostupnost usluga terapijskog jahanja u RH? Na koji način i koliko djece kojima je to potrebno mogu dobiti pristup korištenja usluga terapijskog jahanja. Istaknuto je da se na razini države premalo nudi programa terapijskog jahanja, a od programa koji se nude, ne rade svi dovoljno profesionalno i kvalitetno.

Istaknuto je da treba generalno raditi na podizanju kvalitete usluga, tako da roditelj koji dovede svoje dijete na terapijsko jahanje može biti siguran da će se s tim djetetom raditi stručno i kvalitetno, a preduvjet za to je da osobe koje provode programe terapijskog jahanja budu stručni u svom području rada te imaju završenu dodatnu edukaciju za provođenje terapijskog jahanja. Ponovno je naglašeno da na razini RH ima premalo stručnog kadra koji je educiran za izvođenje programa terapija pomoću konja i da treba uvesti standarde rada i kvalitete za cijelo područje. Spomenuto je da je, osim terapeuta, za provođenje programa terapijskog jahanja važno imati i kvalitetnog i prikladnog konja i vodiča konja – cijeli stručni tim, s naglaskom na stručni.

Prof. Ciliga je predložila da bi bilo dobro da se u popis stručnjaka koji se mogu educirati za voditelje terapijskog jahanja uključe i kinezioterapeuti (ne samo fizioterapeut), te moli da se ovakav apel uvrsti u zaključke skupa.

U raspravi je istaknuto da u našem društvu rad i status hipoterapeuta ili drugog terapeuta koji provodi terapiju pomoću konja uopće nije priznat, da ne postoji radno mjesto s tim nazivom niti su osobe koje se time bave adekvatno plaćene.

Peta tema stručnog savjetovanja bila je Slovenija kao primjer dobre EU prakse iz područja A/TPK. Presentaciju te teme održala je **Metka Demšar Goljevšček**, predstavnik ustanove „Nazaj na konja" iz Slovenije. U prezentaciji je predstavljen pregled razvoja područja terapija i aktivnosti pomoću konja u Sloveniji te Memorandum o razvoju područja terapija i aktivnosti pomoću konja (u daljnjem tekstu: A/TPK) koji je još u fazi izrade.

Cilj memoranduma je stvoriti osnovu za sustavnu regulaciju područja A / TPK, kako bi se postiglo javno priznanje ove vrste terapije kao profesionalne metode u pojedinim strukama. Razvoj i standardizacija područja, uz naglasak na kvaliteti rada, profesionalnom odnosu i brizi za sigurnost korisnika prilikom provođenja terapija su podloga i za razvoj zakonske regulative. U prezentaciji su predstavljeni standardi za obrazovanje, osposobljavanje i rad terapijskog tima te standardi za obrazovanje, obuku, izbor i sveobuhvatnu skrb za konja.

Gđa. Goljevšček je također rekla da Memorandum, kada bude gotov u cijelosti, mogu nesebično ponuditi kolegama u Hrvatskoj kao razmjenu dobre prakse, da ga se može koristiti i mijenjati po potrebi.

Zadnja tema stručnog savjetovanja bilo je predstavljanje mogućnosti za stručno usavršavanje u Sloveniji. Presentaciju je održala **Metka Demšar Goljevšček**, predstavnik ustanove „Nazaj na konja" iz Slovenije. Detaljno su predstavljeni programi osposobljavanja terapeuta za izvođenje terapije pomoću konja, pomoćnika terapeuta te vodiča konja koje nudi

Zavod "Nazaj na konja". U prezentaciji je naglašeno da su predstavljeni programi razvijani u periodu od cca 8 godina kroz suradnju s brojnim europskim (Švedska, Austrija, Njemačka, Luksemburg...) ustanovama koje se bave A /TPK te da su u ponudi od 2008. godine.

U raspravi se postavilo pitanje o povezivanje i priznavanju edukacijskih sustava na europskoj razini. Gđa. Stojnović je uputila zainteresirane da prouče Zakon o hrvatskom klasifikacijskom okviru, koji nudi okvir za rješavanje ovog pitanja.

Gđa. Blažević je naglasila da je i program osposobljavanja koji se nudio u RH bio isto kvalitetno napravljen i sveobuhvatan, no kroz raspravu se opet ponovilo da takva vrsta edukacije ne može biti dostupna svima koji imaju završenu školu već osobama odgovarajuće struke.

U raspravi je istaknuto da ljudi sami moraju shvatiti da je kvalitetna edukacija najbolje uloženi novac i da se ne smije dopuštati da nestručni pojedinci, bez dodatne edukacije, obavljaju terapije pomoću konja. Isto vrijedi i za vodiče konja i za konje – dakle za sve dionike u području.

Postavljeno je pitanje da li u Sloveniji konji moraju imati licence da bi se mogli smatrati terapijskim konjima. Odgovoreno je da Slovenija za sada ne ide u tom pravcu, temeljem učenja od iskustva drugih zemalja (npr. Austrija je imala sustav licenciranja za konje, no u praksi se pokazao kao promašen) već se razvojem standarda postavljaju temelji i definiraju osnove koji svaki konj koji je uključen u programe A / TPK mora zadovoljavati.

Sudionici skupa su pohvalili slovenski primjer rada i edukacijske programe te ih procijenili izuzetno vrijedim i važnim.

OKRUGLI STOL

Nakon zadnje rasprave, započeo je okrugli stol na temu „**Vizija, znanje, razvoj**“. Kao podloga za okrugli stol, organizatori su pripremili teze za raspravu. Govorilo se o:

- potrebi razdvajanja područja i termina "terapijskog jahanja". Većina sudionika se složila da glavna podjela može biti na "terapiju pomoću konja" i "aktivnosti pomoću konja";
- potrebi usvajanja nove terminologije, napuštanje stare terminologije i starih definicija, potreba za praćenjem standarda koji su već utvrđeni na europskoj i svjetskoj razini;
- primjeru Slovenije kao primjeru dobre prakse koji bi u RH mogli slijediti;
- potrebi uključivanja nadležnih institucija, posebice HSTJ, na način da ih se educira za teme i rasprave vođene na ovom stručnom savjetovanju;
- svijesti o nužnosti promjena u području;
- činjenici da je ovaj skup predstavlja pomak na naprijed. Sudionici su se većinom složili da je skup dobro organiziran i da je okupio zavidan broj sudionika iz različitih organizacija koje interesira kvalitetan rad i napredak u razvoju područja;
- činjenici da se ne smije nikad zaboraviti da u cijelom području "terapijskog jahanja" na prvom mjestu dijete s teškoćama u razvoju ili osoba s invaliditetom, koja je korisnik bilo kojega programa;
- činjenici da sport osoba s invaliditetom stagnira, što je posljedica nerada i neaktivnosti uključenih organizacija. U ranijim godinama su u RH postojali sportaši s invaliditetom koji su sudjelovali na svjetskim i europskim prvenstvima te Paraolimpijskim igrama u Sidneyu, Ateni i Pekingju;
- da je puno zahtjevnih zadataka pred HSTJ, uključujući i strateške zadatke koji će omogućiti članicama da stvore osnove za dobivanje financijskih sredstava;

- potrebi da svatko za sebe razmisli i opredijeli se da li želi primarno raditi sportski dio, terapijski ili nešto treće, a samim time će se razjasniti i nadležnost institucija sporta, zdravstva ili socijalne skrbi;
- potrebi da područje terapijskog jahanja bude kontinuirana, priznata djelatnost – da se stvore uvjeti da udruge koje djeluju u području mogu stručno obavljati svoj posao u kontinuitetu (a ne u situacijama da 3 mjeseca udruga može raditi jer ima uvjete za rad i može isplaćivati plaće, a zatim 3 mjeseca nema uvjeta za rad ni plaće);
- potrebi da korisnici moraju moći imati povjerenje u organizacije koje provede programe terapijskog jahanja. Radi toga treba ojačati poziciju i ugled struke i područja;
- ne smije se dopuštati da se program terapijskog jahanja provodi bez licence i od strane osoba koje nisu dovoljno stručne;
- potrebi da se u RH čim prije razviju standardi. Da se razjasni tko je tko i što tko radi i što tko smije i može raditi te da se nakon toga traži podrška nadležnih institucija. Slovenija može poslužiti kao primjer dobre prakse u izradi standarda područja;
- činjenici da je nedopustivo da u RH već nekoliko godina nema nikakve edukacije niti osposobljavanja za izvoditelje terapijskog jahanja. Bez edukacije nema ni novih kadrova, što znači da područje ili stagnira ili nazadauje;
- potrebi ustrojavanja edukacije i osposobljavanja stručnih ljudi. Naglasak edukacije mora biti na kvaliteti. Dok se u RH ne uspostavi kvalitetna formalna edukacija, treba se osloniti na edukacije koje se nude u susjednim zemljama – npr. Sloveniji, međutim raditi na tome da u dovoljnoj mjeri osposobimo kadrove u RH koji će onda moći na istoj razini kvalitete održavati edukacije u RH;
- potrebi da se edukacijski program, kao i standardi područja, verificiraju od strane nadležnog ministarstva;
- potrebi apeliranja na HSTJ da se aktivnije uključi i bude nositelj promjena, te ideji za osnivanje novog saveza u slučaju da postojeći savez ne bude spreman prihvatiti i pokrenuti nužne promjene;
- potrebi izrade temelja za privlačenje sredstava na nacionalnoj, europskoj i svjetskoj razini;
- potrebi međusobnog povezivanja i ojačavanja, suradnje između udruga koje se bave ovim područjem;
- potrebi i za neformalnom edukacijom u području, ne samo formalnom. Sudionici su istaknuli da je ovakav tip stručnog savjetovanja izuzetno koristan i potreban te se treba organizirati češće;
- potrebi za koordinacijom i suradnjom među strukama kako bi se omogućila najbolja usluga za korisnika. Dakle fizioterapeuti rade na jednim ciljevima, defektolozi na drugim, psiholozi na trećim, no zajedno se koordiniraju i surađuju kako bi korisniku omogućili najpotpuniji program. Naravno, svi navedeni stručnjaci moraju, uz bazičnu struku, imati dodatno završenu edukaciju za bavljenje terapijom pomoću konja;
- činjenici da su nacionalni fondovi iscrpljeni, te da se treba pratiti koji su aktualni izvori financiranja i prijavljivati projekte gdje se može (kroz više kanala). Proces treba popratiti kroz suradnju s lokalnim zajednicama;
- ideji da se oforme radne skupine – jedna koja će razraditi novu podjelu i terminologiju, a druga koja će započeti rad na standardima;
- svi sudionici su se složili da se da sličan skup ponovo organizira za 2-3 mjeseca.